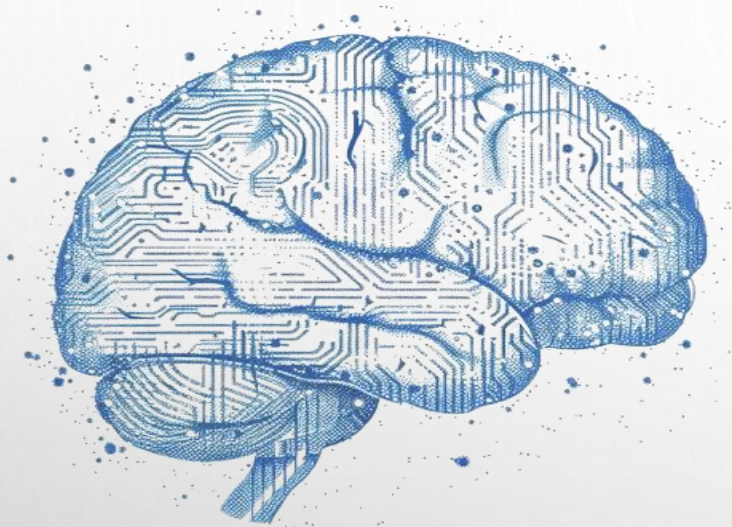

A neurodiverzitás előnyei

Prof. Dr. Gyarmathy Éva

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

„Aki azt képzei, hogy minden gyümölcs
ugyanakkor érik, mint a szamóca, az
semmit sem tud a szőlőről.”

(Paracelsus)

A fejlődést befolyásoló legfőbb külső tényezőcsoportok

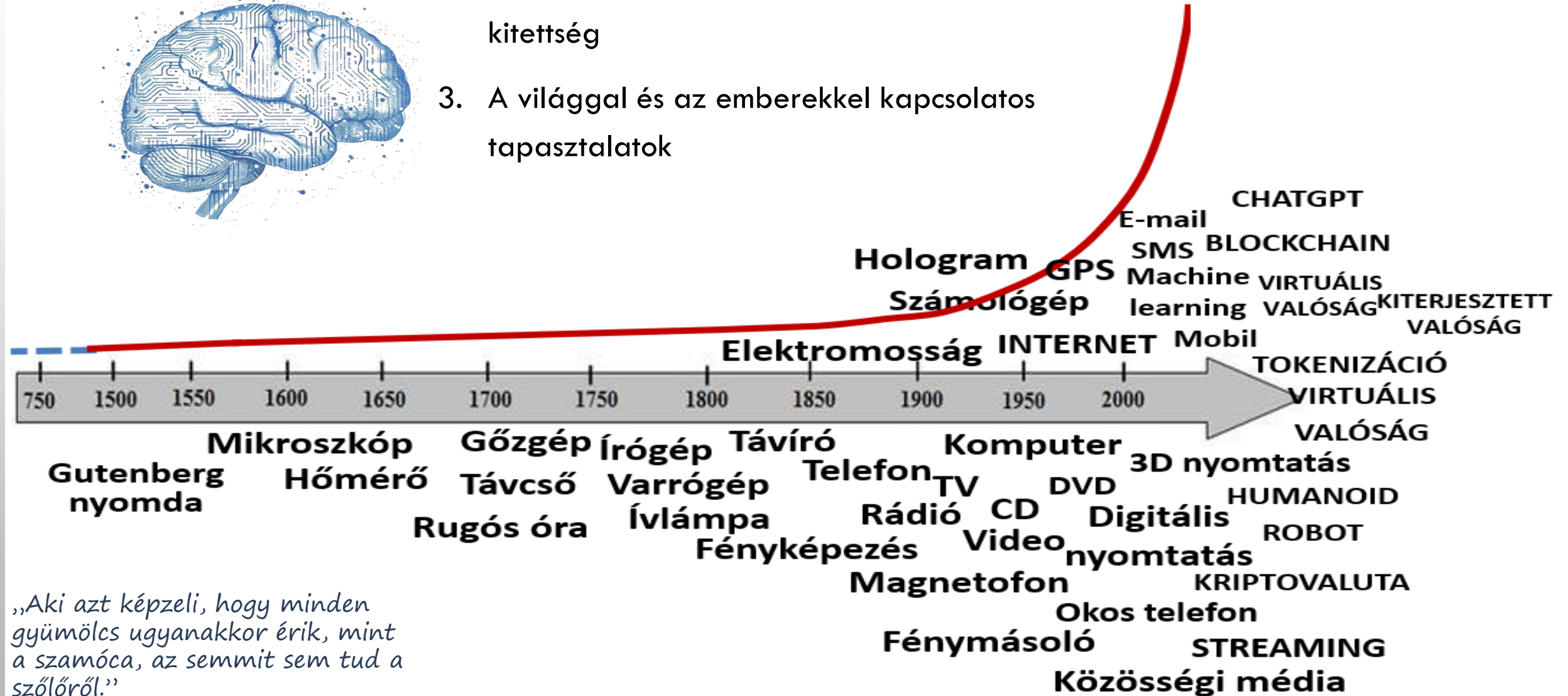
1. Táplálkozás a magzati kortól kezdődően
2. Fertőzéseknek és toxikus behatásoknak kitétség
3. A világgal és az emberekkel kapcsolatos tapasztalatok

„Aki azt képzei, hogy minden
gyümölcs ugyanakkor érik, mint
a szamóca, az semmit sem tud a
szőlőről.”

(Paracelsus)

Táguló ingerkörnyezet

1. Táplálkozás a magzati kortól kezdődően
2. Fertőzéseknek és toxikus behatásoknak kitétség
3. A világgal és az emberekkel kapcsolatos tapasztalatok

„Aki azt képzei, hogy minden gyümölcs ugyanakkor érik, mint a szamóca, az semmit sem tud a szőlőről.”

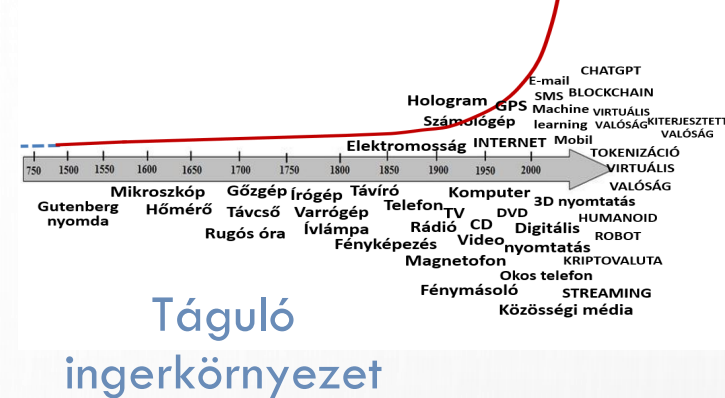
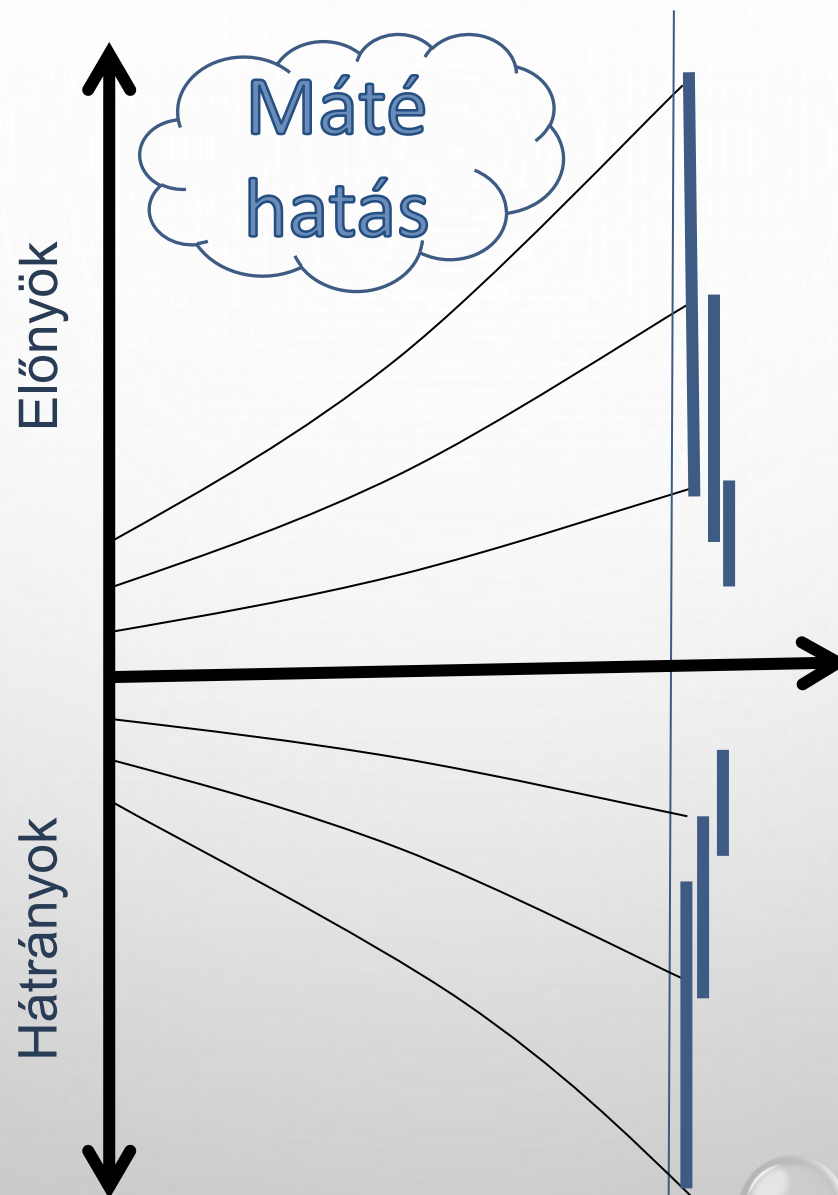
(Paracelsus)

Neurodiverzitás

„Aki azt képzei, hogy minden gyümölcs ugyanakkor érik, mint a szamóca, az semmit sem tud a szőlőről.”

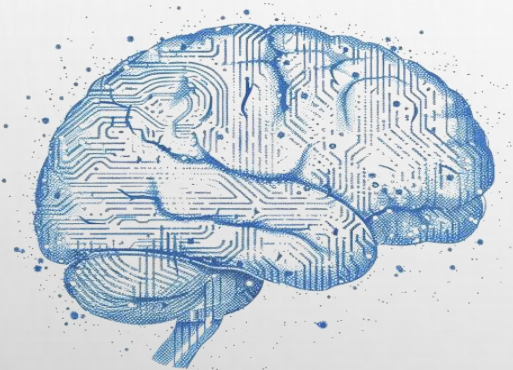
(Paracelsus)

A rendkívüli környezet
növeli az egyéni eltérések,
a diverzitás megjelenését.

Atipikus neurológiai fejlődés, környezeti tényezők

- ipari szennyezés
- városi környezeti szennyezés
- higany, ólom, mangán és egyéb vegyianyagok
- antibiotikumok, gyógyszerek
- szintetikus vegyületek, PCB, PFC és a PVC gyártására használt ftalátok – vízben, földben, levegőben, ételben
- réz, cink, vas, folsav, omega3 hiány
- mozgáshiány
- elektronikus média
- erős és folyamatos stressz,
- traumák

Tanév	Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és közép fokú iskolákban	Beszéd fogyatékos gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és közép fokú iskolákban	Autizmus spektrum zavarral rendelkező gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és közép fokú	Súlyos tanulási zavarral rendelkező gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és közép fokú	Súlyos figyelem zavarral rendelkező gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és közép fokú	Súlyos magatartás-szabályozási zavarral rendelkező gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és	Összesen
2001/2002	37,942	932	30	6,966	..	1,724	58,615
2022/2023	15,806	6,662	9,737	45,521	6,422	3,158	99,588
2023/2024	15,439	6,954	11,685	47,933	6,940	3,351	104,865
2024/2025	15 371	7 072	13 238	49 558	7 875	3 455	109,430

SNi kategóriába kerülő gyerekek számának növekedés a 21. században

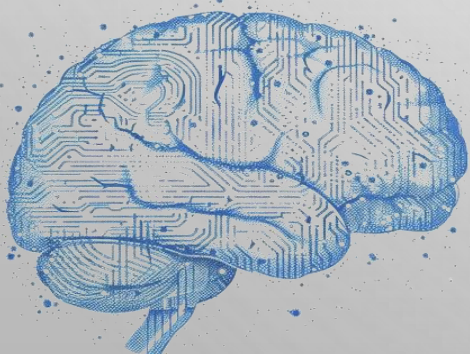

SNI kategóriába kerülő gyerekek számának növekedés a 21. században

Tanév	Enyhén értelmi fogyatékos gyermek ek, tanulók száma az óvodákban, általános és középfokú iskolákban	Beszéd fogyatékos gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és középfokú iskolákban	Autizmus spektrum zavarral rendelkező gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és középfokú	Súlyos tanulási zavarral rendelkező gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és középfokú	Súlyos figyelem zavarral rendelkező gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és középfokú	Súlyos magatartás- szabályozási zavarral rendelkező gyermekek, tanulók száma az óvodákban, általános és	Összesen
2001/2002	37,942	932	30	6,966	..	1,724	58,615
2022/2023	15,806	6,662	9,737	45,521	6,422	3,158	99,588
2023/2024	15,439	6,954	11,685	47,933	6,940	3,351	104,865
2024/2025	15 371	7 072	13 238	49 558	7 875	3 455	109,430

https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0006.html

Atipikus neurológiai fejlődés atipikus diagnózis

- A neurológiai háttér átfedései miatt gyakran együtt jelentkeznek az eltérések.
- **Az azonosításuk esetleges, ezért a megfelelő ellátás gyakran elmarad.**

A NEURODIVERZITÁS FEJLŐDÉSI MEGJELENÉSEI

1. **Tanulási zavar** – diszlexia, diszkalkulia, diszpraxia – egy része
2. **Kontroll zavar** – figyelemzavar, hiperaktivitás zavar, impulzus kontrol zavar – egy része
3. **Autizmus zavarok** egy része

A NEUROATÍPIKUS FEJLŐDÉS JELEI

http://diszlexia.hu/Atipikus_SupEFLCheckList.pdf

1. Nagy eltérés van a szóbeli és írásbeli teljesítménye között
2. Átlát helyzeteket, bonyolult szerkezeteket
3. Gyakran épít a megérzéseire
4. Lassan olvas, félreolvassa a szavakat, szövegértése gyenge
5. Nehezen érti meg, ejti ki és tanulja meg az idegen nyelvű szavakat
6. A helyesírása gyenge, és/vagy kézírása lényegében olvashatatlan
7. Téri-vizuális képességei kiválóak
8. Nehezen követ hosszú utasításokat
9. Elkalandozik a figyelme, máskor pedig nagyon elmélyed valamiben
10. Hamar elunja magát, ha nem aktív

A NEUROATÍPIKUS FEJLŐDÉS JELEI

http://diszlexia.hu/Atipikus_SupEFLCheckList.pdf

11. Folyton mozgásban van, jár a keze-lába, hintázik a széken, mocorog
12. Mozdulatokkal, mozgással, tevékenységgel segíti a figyelmét, gondolkodását
13. Gyakran elkésik, folyton siet
14. A feladatok, mindennapi tevékenységek előntik
15. Krónikus halogató és/vagy belekezd sok mindenbe, de gyakran nem fejezi be
16. Beszélgetés közben könnyen elterelődik
17. Kiegyenlítetlen a teljesítménye
18. Gyakran lustának, felelőtlennek tartják
19. Bizonytalan és gyakran nem reális az önértékelése
20. Nincsen tisztában saját erősségeivel és gyengéivel

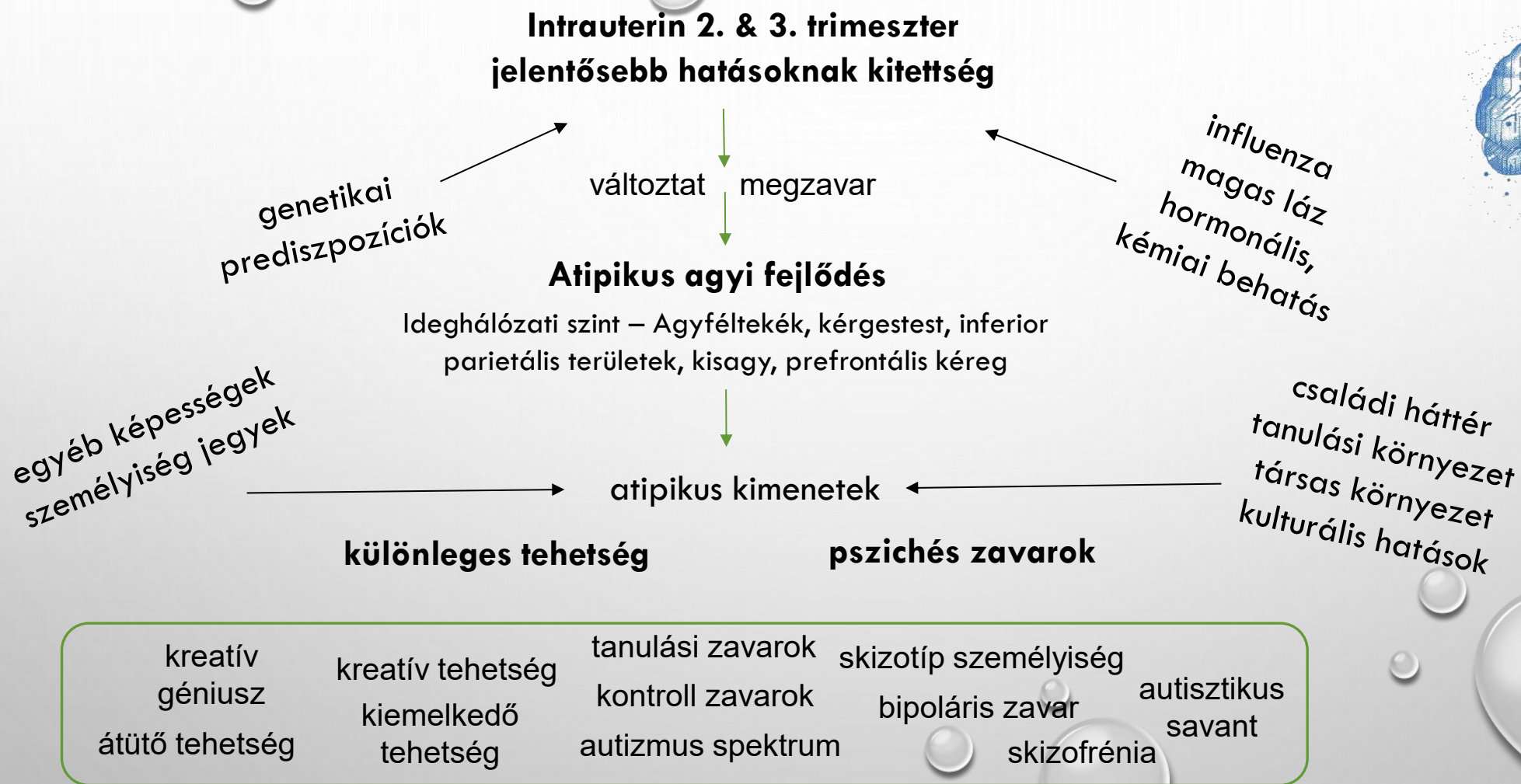
A NEUROATÍPIKUS FEJLŐDÉS JELEI

http://diszlexia.hu/Atipikus_SupEFLCheckList.pdf

- 21. Sok kompenzációs technikát használ tudattalanul is
- 22. Kiemelkedő a művészetek, technika, üzleti élet és/vagy a sport területén
- 23. Gondja van az autoritással
- 24. Élménykereső
- 25. Öntörvényű
- 26. Elkerüli a csoporttevékenységeket
- 27. Gyakran nem érti meg, amit mondanak neki
- 28. Konkrétan értelmezi, amit mondanak neki
- 29. Társas helyzetekben bizonytalan
- 30. Rendkívül érzékeny érintésre, ruhákra, szagokra, fényre és/vagy hangokra

NEUROATÍPIKUS FEJLŐDÉS

KULTURÁLIS IMMUNREAKCIÓ

A tehetség deviancia, amely akkor jelenik meg tehetségként, ha erre a környezet az egyén belső adottságainak, hajtóerőinek megfelelően reagál.

A tehetség változásra és
változtatásra irányuló
különleges természeti erő

belső hajtóerő

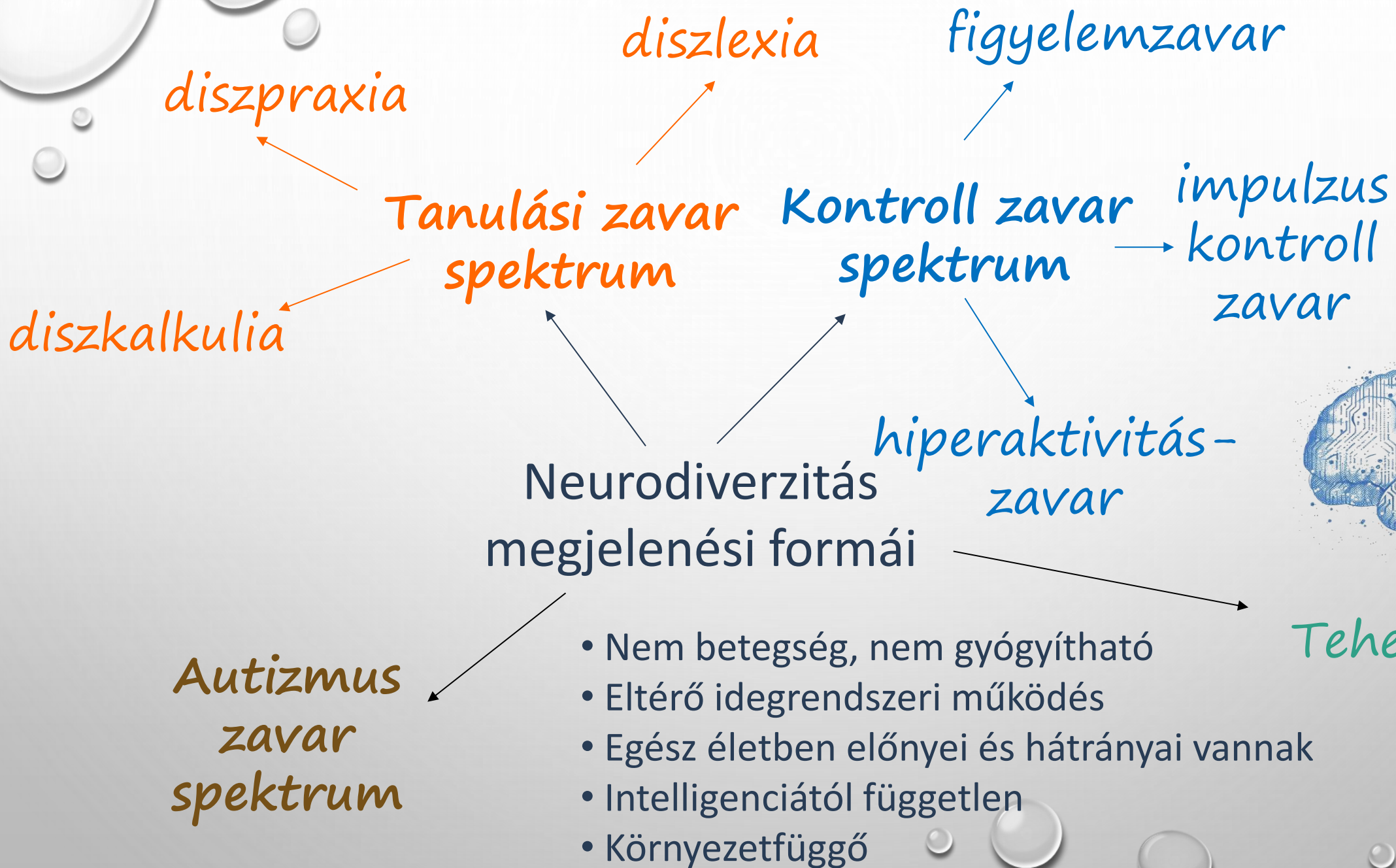
*Nem érdekel,
hogyan lehetetlen*

képesség

ötletek

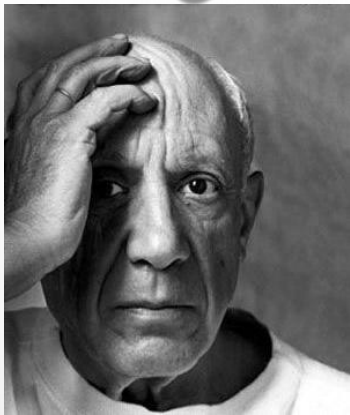
amely sajátos attitűdben jelenik meg.

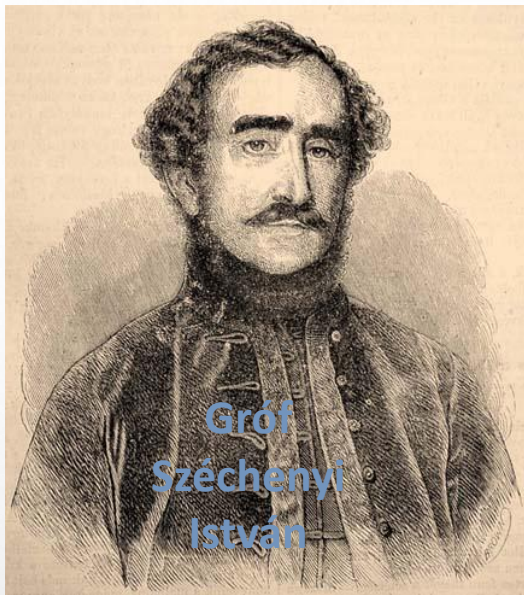

SPECIFIKUS INFORMÁCIÓ FELDOLGOZÁS

Pablo
Picasso

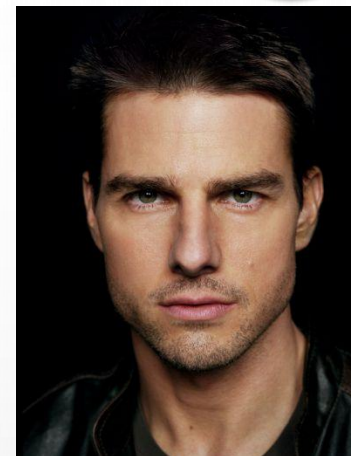
Gróf
Széchenyi
István

Agatha
Christie

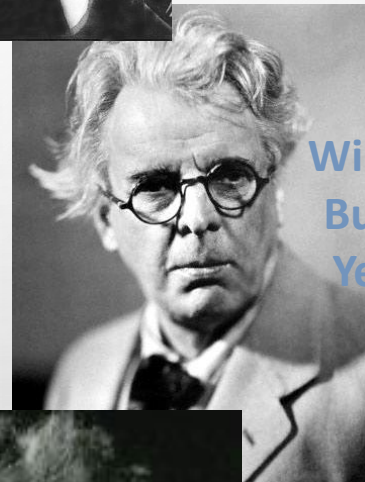
Tom
Cruise

Anatole
France

William
Butler
Yeats

Carol Greider

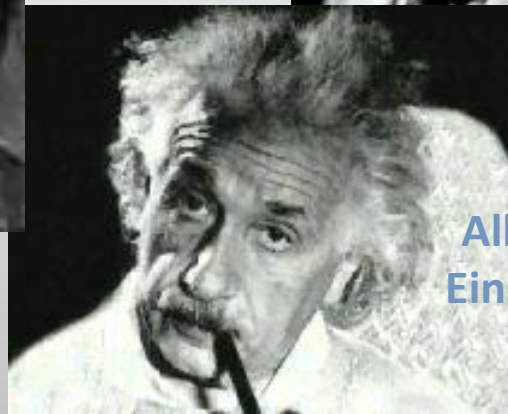
Leonardo
Da Vinci

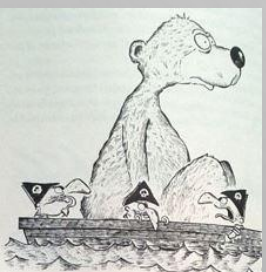
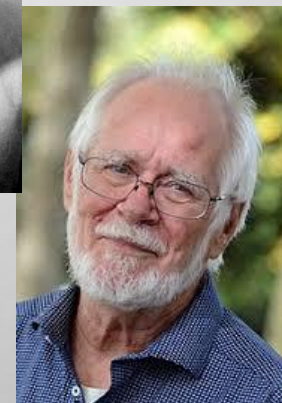
Benjamin
Franklin

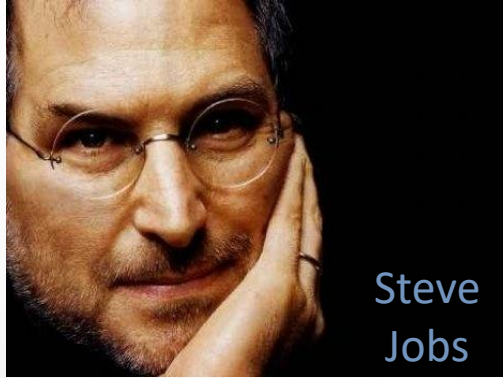
Albert
Einstein

Jacques
Dubochet

FÉKTELEN MEGISMERÉS

Steve
Jobs

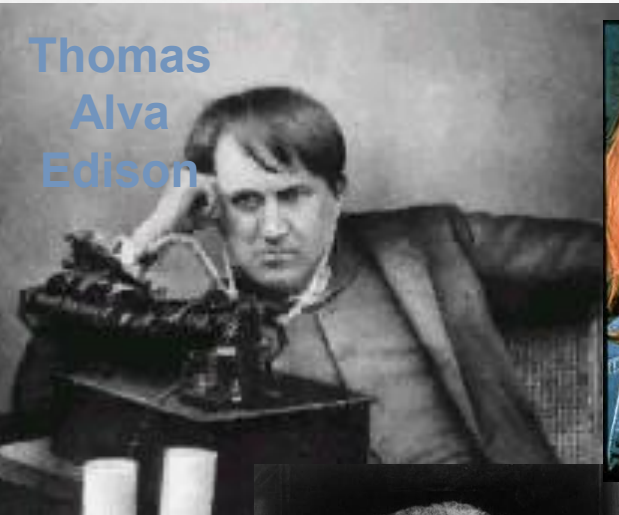
Amadeus Mozart

Frank Coppola

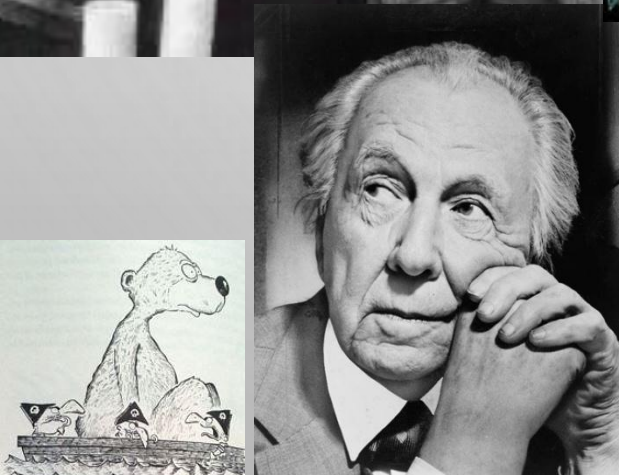
George Bizet

Thomas
Alva
Edison

John
Lennon

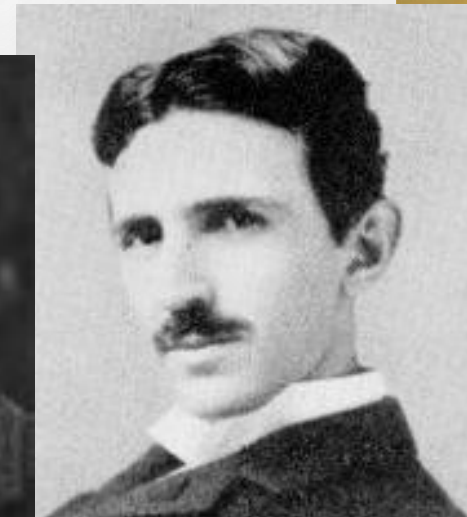
Frank
Lloyd
Wright

Whoopi
Goldberg

Winston Churchill

Nicola Tesla

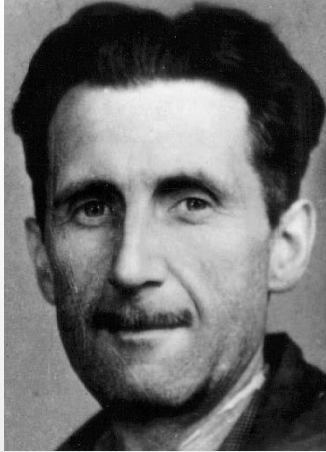

Sir John Gurdon

ELTÉRÍTHETETLEN GONDOLKODÁS

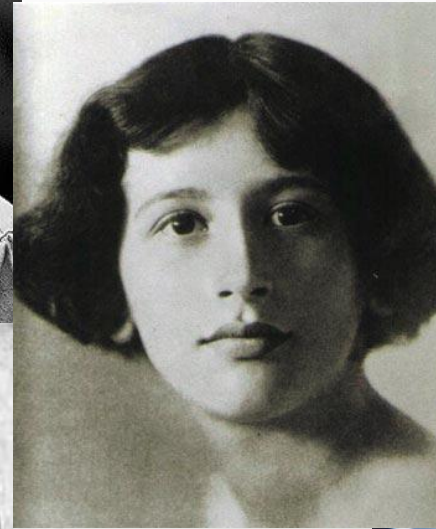
George
Orwell

Temple Grandin

Simone Weil

Alan Turing

Ludwig
Wittgenstein

Srinivasa Ramanujan

Glenn Gould

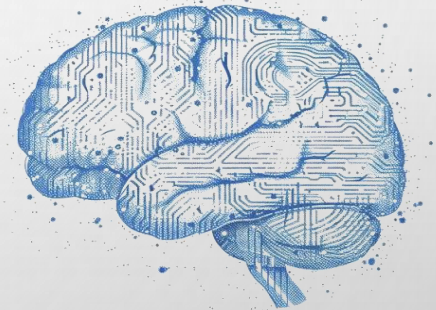
A normalitás kritériuma, hogy
valami tipikus és kívánatos

A TEHETSÉG A
NEURODIVERZITÁS
SPECIÁLIS ESETE

SPECIFIKUS INFORMÁCIÓ FELDOLGOZÁS

FÉKTELEN MEGISMERÉS

ELTÉRÍTHETETLEN GONDOLKODÁS

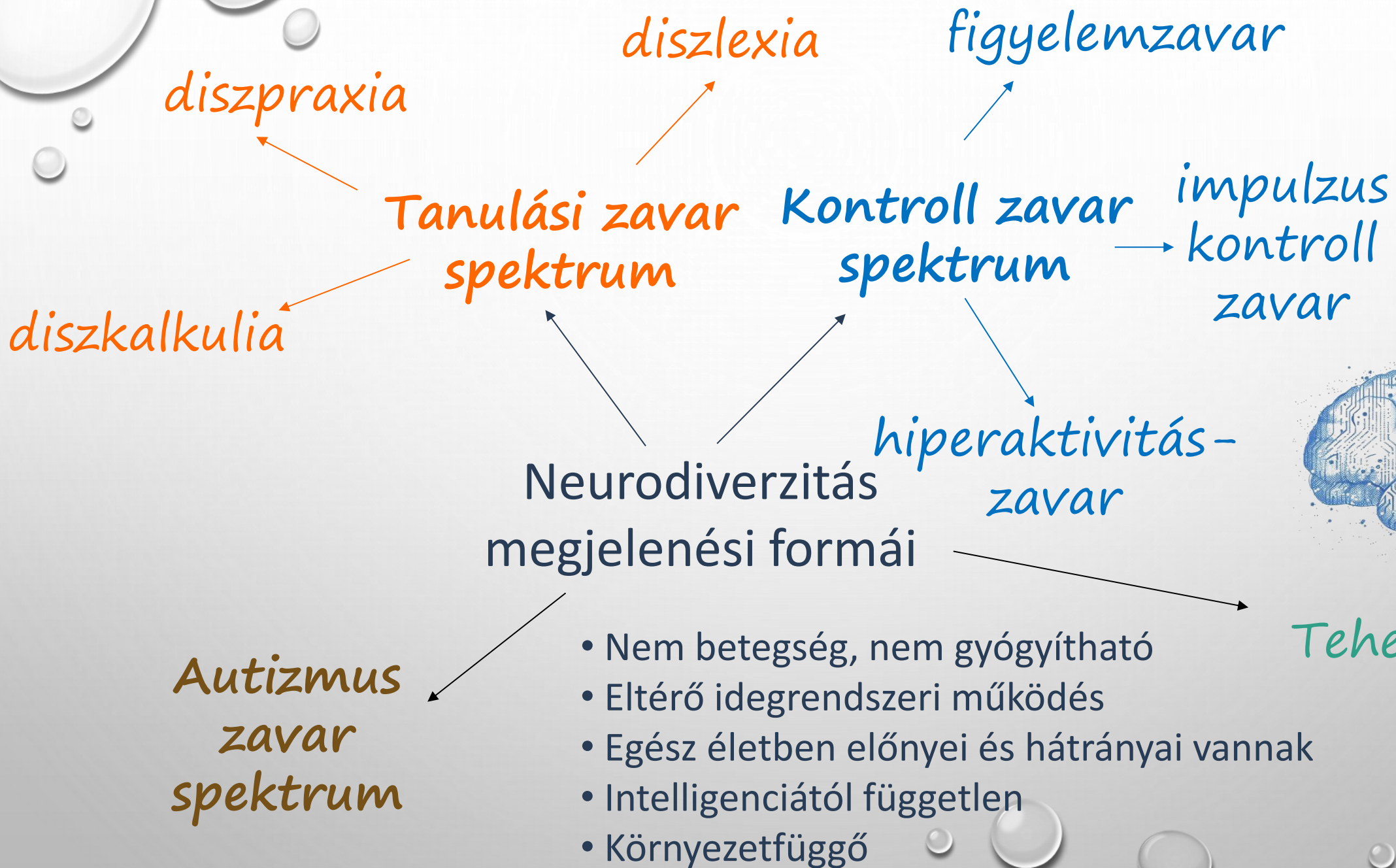
A normalitás kritériuma,
hogy valami tipikus és
kívánatos

A normalitás kritériuma,
hogy valami tipikus és
kívánatos

- **értéknek tekinti** a képességek sokféleségét
- **figyel** az erősségekre és a fejlesztendő területekre
- **tiszteletben tartja** a fejlődés sajátos útjait
- **lehetőséget ad** sokféle tevékenységre

MEGISMERŐ–FEJLESZTŐ SZEMLÉLET

A megismerés nem
minősítés, hanem a
helyzet értékelése

Erősségek

Érdeklődés

Gyenge oldalak

Igények

Lehetőségek

Tevékenység

↓
Tapasztalat
alapú tudás

KULTURÁLIS HIDAK ÉPÍTÉSE A FEJLESZTÉSÉBEN

VIZUÁLIS MŰVÉSZETEK

TÁRSAS HELYZETEK

DRÁMA

TÁNC

KULTURÁLIS HIDAK

TÁBLÁS JÁTÉKOK

MOZGÁS

ZENE

DIGITÁLIS
3D TANULÁS

- Robotika
- 3D modellezés
- VR

Fejlesztési területek:

- neurológiai harmonizálás
- általános intelligencia fejlesztése
- érzelmi intelligencia fejlesztése
- a digitális korszakra való felkészülés
- rendszerben való gondolkodás
- természettudományos gondolkodás
- társadalom ismereti gondolkodás
- kommunikációs képességek
- gazdasági gondolkodás

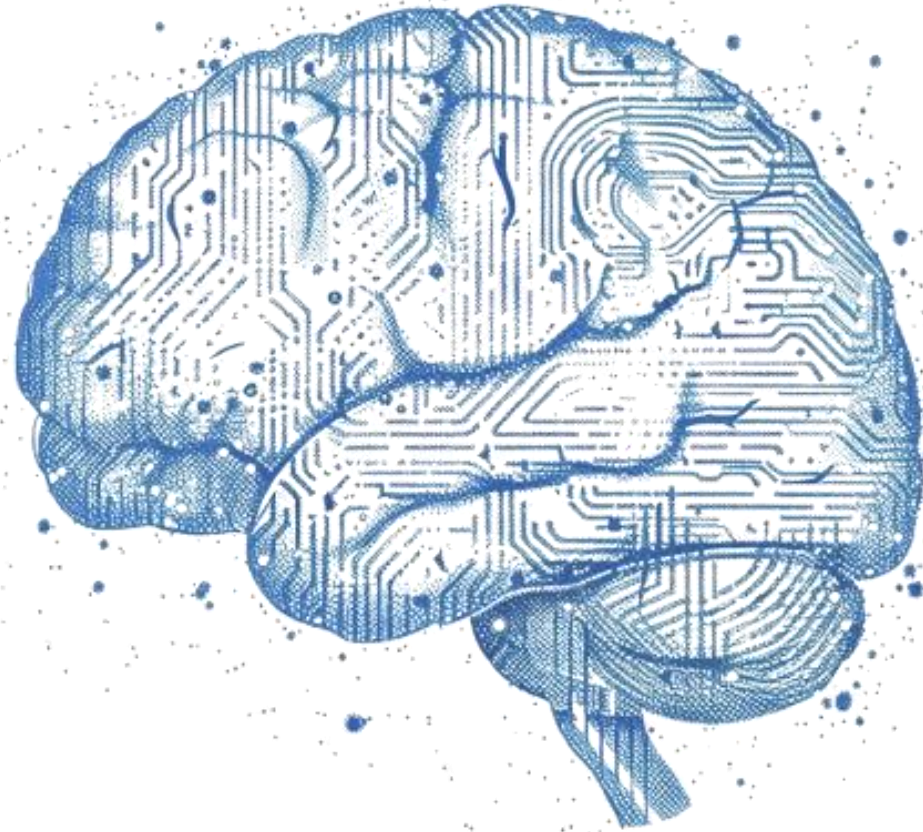
Játék, kutatás és művészet

- Mozgás, sport, zsonglőrködés, bűvészkedés
- Ének, hangszeres zenélés, tánc
- Színjátszás, olvasás
- E-sport, robotika, elektromos/digitális játékok
- Matematika, informatika, stratégiai játék
- Klíma-, természet- és egészségvédelem
- Mese- és történetmondás, megismerés, olvasás
- Magyar és idegen nyelvek, vitakultúra, média
- Gazdálkodási és pénzügyi ismeretek

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET

Kérdések,
megjegyzések,
vélemények?

gyarmathy.eva@avkf.hu